

5.5 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Obsah

5.5 ČLOVĚK A SPOLEČNOST.....	1
DĚJEPIS.....	2
<i>Dějepis</i>	2
VÝCHOVA K OBČANSTVÍ.....	16
<i>OBČANSKÁ VÝCHOVA</i>	16

Dějepis

DĚJEPIS

5.5	Vzdělávací oblast	Člověk a společnost
5.5.1	Vzdělávací obor	Dějepis
5.5.1.1	Vyučovací předmět	DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vzdělávací obsah předmětu Dějepis je zaměřen na základní poznatky o vývoji a konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti.

Zřetel je kladen na základní hodnoty evropské civilizace. Znalost různých historických epoch napomáhá k celkové orientaci v mnohotvárnosti kulturních, politických, sociálních a ekonomických faktů tvořících rámeček každodenního života. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů.

Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické fakty jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v 6. – 9. ročníku 2 hodiny týdně. Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy v učebnách informatiky, neboť využíváme všech dostupných výukových programů i internetu. Na výuku navazují exkurze v terénu. U některých exkurzí se třídy spojují.

Do vyučovacího předmětu Dějepis jsou zařazena průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- ✓ klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- ✓ používá vhodné učební pomůcky (dějepisné atlasy, mapy, nástěnné obrazy, slovníky, encyklopedie, fotografický materiál, modely pravěkých a starověkých předmětů, výukové programy) a audiovizuální techniku
- ✓ předkládá dostatek informačních zdrojů z učebnic, literatury, odborné literatury, z časopisů
- ✓ zařazuje práci s historickým atlasem, mapou, slovníky a encyklopediemi, s odbornou literaturou

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- ✓ vhodně motivuje žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáhá mu hledat další řešení
- ✓ zadává úkoly k posílení schopností žáka využívat vlastních zkušeností (získaných např. z četby, samostudia) a z vlastního úsudku
- ✓ do výuky zařazuje modelové situace z praktického života a vede žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím tvůrčího přístupu

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- ✓ nabízí žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolím
- ✓ zařazuje řečnická cvičení (referáty, předávání informací ze samostudia)
- ✓ zařazuje diskusní kroužky a besedy

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- ✓ zařazuje práci ve skupině, klade důraz na tvoření pravidel práce v týmu
- ✓ uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům, ale i k žákům se specifickými poruchami učení
- ✓ ve výuce vytváří přátelskou atmosféru, posiluje sebevědomí žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské:

Učitel:

- ✓ respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- ✓ podporuje u žáků zájem o umělecká díla a projevování pozitivních postojů k ochraně kulturního dědictví, upevňuje jejich vlastenecké cítění
- ✓ aktivně zapojuje žáky do kulturního dění (soutěže, hry, výstavy, besedy, přednášky a další kulturní akce)

Kompetence pracovní:

Učitel:

- ✓ vede žáky k zodpovědnému přístupu při plnění svých povinností, k dodržování stanovených pravidel a závazků
- ✓ vyžaduje a kontroluje pravidelnou přípravu žáka na výuku
- ✓ zadává samostatné práce i dlouhodobějšího charakteru (referáty, projekty, seminární práce k „Malé maturitě“), a vede žáka k vyhledávání a shromažďování informací ze všech dostupných zdrojů

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **DĚJEPIS**
 Ročník: **6.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pracuje s časovou přímkou, periodizuje dějiny, uvádí konkrétní příklady pramenů, pozná instituce, kde se shromažďují ❖ Pracuje s pojmy souvisejícími s vývojem člověka, rozpozná vývojové stupně člověka, vyjmenuje způsoby obživy a možnosti soužití lidí, popíše umělecké projevy lidí ❖ Popíše podnebné změny po skončení poslední doby ledové ❖ Vysvětlí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství a pastevectví, vyjmenuje přínosy zemědělství a chovu pro člověka, popíše náboženské představy lidí, vysvětlí podmínky vzniku řemesel ❖ Popíše změny v životě člověka související s používáním prvních kovů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Úvod do studia dějepisu</u> <ul style="list-style-type: none"> - Dělení času - Periodizace lidských dějin - Získávání informací o dějinách - Historické prameny ➤ <u>Pravěk Starší doba kamenná</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vývojové stupně člověka - Způsob obživy, lov a zbraň - Náboženství - Umění ➤ <u>Střední doba kamenná</u> <ul style="list-style-type: none"> - Způsob života a obživy ➤ <u>Mladší doba kamenná</u> <ul style="list-style-type: none"> - Změny v obstarávání obživy - Počátky řemesel - Náboženství - Umění ➤ <u>Pozdní doba kamenná</u> <ul style="list-style-type: none"> - Způsob života - Rozvoj řemesel - Počátky zpracování kovů 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematika (práce se zápornými čísly) • Výtvarná výchova (pravěké malby) • Zeměpis (světové strany, světadíly) • Přírodopis (vývoj člověka) • Osobnostní a sociální výchova (sociální rozvoj - komunikace, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice) • - morální rozvoj - řešení problémů • Zeměpis (zemědělské oblasti) • Osobnostní a sociální výchova (osobnostní rozvoj – kreativita) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Archiv, museum, knihovny v regionu ✓ Centrum experimentální archeologie ve Všestarech

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vyjmenuje důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu ❖ Vysvětlí velký přínos Keltů a jejich kultury pro rozvoj zemědělství a řemesel ❖ Uvedou rozdíly v úrovni vyspělosti proti Keltům ❖ Vysvětlí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států ❖ Vysvětlí rozdílný vývoj ve světě a jeho nerovnoměrnost v jednotlivých oblastech světa → popíše kulturní rozmanitost světa ❖ Rozliší různé projevy náboženských představ ❖ Určí podstatu antické demokracie, uvede přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury, vysvětlí prolínání kultur ❖ Uvede rozdíly ve formách státní moci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Doba bronzová</u> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj řemesel a obchodu - Pohřbívání ➤ <u>Doba železná</u> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj řemesel - Keltové ➤ <u>Germáni</u> ➤ <u>Naše země v pravěku</u> ➤ Shrnutí ➤ <u>Starověk</u> <ul style="list-style-type: none"> - Oblasti starověkého světa - Charakteristické rysy ➤ <u>Orient: Mezopotámie, Egypt, Indie Čína</u> <ul style="list-style-type: none"> - Charakteristické rysy oblastí - Náboženství - Počátky písma a kultura - Přínos starověkých civilizací - Shrnutí ➤ <u>Řecko</u> <ul style="list-style-type: none"> - Počátky řecké civilizace – Kréta - Archaické období - Klasické období - Nadvláda Makedonie - Kultura v Řecku - Shrnutí 	<ul style="list-style-type: none"> • Environmentální výchova (ekosystémy, základní podmínky života) • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá) • Zeměpis (orientace na mapě) • Environmentální výchova (základní podmínky života) • Český jazyk (staroorientální eposy) • Výtvarná výchova (řecké umění - stavitelství, sochařství, malířství) 	
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše ❖ Uvede rozdíly evropských národů ❖ Vysvětlí význam křesťanství pro společnost ❖ Uvede vztahy mezi antickou a dnešní civilizací 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Řím</u> - Doba královská - Punnské války - Římská republika, krize, její zánik, císařství - Pozdní říše římská, křesťanství - Rozpad římské říše - Stěhování národů - Římská kultura - Shrnutí 	<ul style="list-style-type: none"> • Český jazyk (řecké báje a pověsti, eposy) • Výchova demokratického občana (Občan, občanská společnost a stát , Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování) • Výtvarná výchova – římské umění (stavitelství, sochařství, malířství) • Český jazyk (římské báje) • Český jazyk (řečnictví) • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá (integrace Evropy, vliv Říma na raně středověké státy, Jsme Evropané) 	
--	---	--	--

Pomůcky: učebnice, mapy, dějepisné atlasy, nástěnné tabule, obrazové encyklopedie, pracovní sešity, videokazety, audiomateriál, historická beletrie, soubory modelů archeologických nálezů, soubory historických pojmů, obrázkový materiál, ...

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**

Vyučovací předmět: **DĚJEPIS**

Ročník: **7.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<p>❖ Vyjmenuje a ukáže na mapě významné říše a uvede jejich kulturní přínos, popíše rozdíly nejvýznamnějších náboženských směrů a jejich podstatu, rozliší slovanské kmeny, uvede význam prvních státních útvarů u nás, zhodnotí přínos významných osobností, vyjmenuje hlavní znaky románského slohu a stavby</p> <p>❖ Uvede příčiny a průběh kolonizace, popíše</p>	<p>➤ <u>Raný středověk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Významné říše raného středověku - Významné náboženské směry - Velká Morava a počátky českého státu - Románský sloh 	<ul style="list-style-type: none"> • Zeměpis (světové strany, světadíly) • Výtvarná výchova (pojmy, stavby, obrazy) • Český jazyk (slovanská jazyková rodina) • Multikulturní výchova (lidské vztahy) 	<p>✓ Exkurze do Prahy</p>

<p>podmínky vzniku měst, složení obyvatelstva, městská práva, vyjmenuje hlavní znaky gotického slohu a stavby, vysvětlí příčiny a význam křížových výprav, osvětlí příčiny a důsledky tureckých výbojů uveď význam posledních Přemyslovců, vysvětlí přínos Lucemburků (především Karla IV.), popíše význam osobnosti Jana Husa, husitských válek, politické schopnosti Jiřího z Poděbrad, uveď význam Jagellonců na českém trůnu, uveď změny na Pyrenejském poloostrově v 15. st.</p> <p>❖ Uveď hospodářské a společenské změny v 15. a 16.st., vyjmenuje příčiny, průběh a důsledky zámořských objevů, vysvětlí přínos renesance a humanismu pro společnost</p>	<p>➤ <u>Vrcholný a pozdní středověk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kolonizace a vznik měst - Gotický sloh - Křížové výpravy a Turci - Vývoj českého státu od 12.st. do 1526 - Stoletá válka - Pyrenejský poloostrov 	<ul style="list-style-type: none"> • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Jsme Evropané) • Zeměpis (světadíly) • Výtvarná výchova (pojmy, stavby, obrazy) • Občanská výchova (Karel IV., stavební slohy) • Český jazyk (Jan Hus, Karel IV.) • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Jsme Evropané) • Environmentální výchova (ekosystémy) 	
--	---	--	--

	<p>➤ <u>Raný novověk</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Hospodářské a společenské změny v 15. a 16.st.- Zámorské objevy a civilizace mimo Evropu- Renesance a humanismus	<p>✓Zeměpis (orientace na mapě)</p> <p>✓Občanská výchova, Výtvarná výchova (stavební slohy, malířství, sochařství)</p> <p>✓Multikulturní výchova (lidské vztahy)</p>	
--	---	---	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**

Vyučovací předmět: **DĚJEPIS**

Ročník: **8.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<p>❖ Vysvětlí příčiny reformace, průběh a její důsledky, popíše vztah Španělska a Nizozemí a boj Nizozemí za nezávislost, ukáže na mapě území patřící Habsburkům, popíše stav ve východní Evropě v 16.st., vysvětlí příčiny českého stavovského povstání a jeho vliv na třicetiletou válku, vyjmenuje fáze třicetileté války a důležité osobnosti a události, u kterých vyzvedne jejich význam, popíše situaci v Habsburské monarchii a dopad války na české země, ozřejmí vývoj v Anglii</p> <p>❖ Vysvětlí význam rozvoje vědy, hospodářství a společenských změn, zhodnotí vliv osvícenství na vládu a vývoj ve Francii, Rusku a Habsburské monarchii,</p>	<p>➤ <u>Na prahu nového věku</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reformace v Evropě - Rozmach Španělska a Nizozemí - Východní Evropa v 16.století - Český stát v habsburské monarchii - Třicetiletá válka - Habsburská monarchie a české země po třicetileté válce - Anglická revoluce 	<ul style="list-style-type: none"> • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Jsme Evropané) • Hudební výchova, Výtvarná výchova, Český jazyk (barokní kultura) • Výchova demokratického občana (Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování) • Multikulturní výchova (Etnický původ, lidské vztahy) 	<p>✓ Exkurze do Prahy</p>

<p>objasní příčiny a průběh vzniku USA</p> <p>❖ Orientuje se v událostech velké francouzské revoluce, zhodnotí osobnost Napoleona a jeho vliv na Evropu, vyjmenuje důležité vynálezy a vyzvedne význam rozvoje průmyslu pro společnost, zařadí významné osobnosti, popíše revoluce 1848 v jednotlivých zemích Evropy</p> <p>❖ Uvede změny v hospodářství a společnosti daného období, vysvětlí nepokoje na Balkáně a jejich vliv na politiku Ruska, objasní příčiny občanské války v USA a její výsledek, rozliší rozdílly sjednocování v Itálii a v Německu, vyjmenuje významné představitele kultury 19.století</p>	<p>➤ <u>Historický vývoj na konci 17. a v 18.století</u></p> <p>- Rozvoj vědy a změny ve společnosti</p> <p>- Předpoklady přechodu k prům. spol.</p> <p>- Osvícenská Francie a Rusko</p> <p>- Habsburská monarchie v zápasech o postavení velmoci</p> <p>- Vznik Spojených států amerických</p> <p>➤ <u>Zrození moderní doby</u></p> <p>- Velká francouzská revoluce</p> <p>-Napoleon a Evropa po napoleonských válkách</p> <p>-Habsburská monarchie po Vídeňském kongresu</p> <p>- Průmyslová revoluce</p> <p>- Kultura první poloviny 19.století</p> <p>- Revoluční rok 1848</p> <p>➤ <u>Politické a společenské změny začátkem 2. poloviny 19.století</u></p> <p>- Hospodářské a společenské změny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zeměpis (těžba a průmysl v českých zemích) • Fyzika (vynálezy) • Český jazyk a literatura • Český jazyk – literatura • Výtvarná výchova, Hudební výchova (osobnosti) 	
---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none">- Východní Evropa- Občanská válka v USA- Sjednocování v Itálii a v Německu-Habsburská monarchie v letech přestavby- Kultura v polovině 19.století		
--	---	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **DĚJEPIS**
 Ročník: **9.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<p>❖ Orientuje se ve snaze velmocí rozšířit svůj vliv ve světě a vysvětlí význam vědeckotechnické revoluce na společenské změny, vyjmenuje důležité osobnosti kultury a ozřejmí jejich přínos, orientuje se v politické situaci v českých zemích, zhodnotí mocenskou politiku v předvečer 1. světové války, popíše průběh 1. světové války, vysvětlí vývoj v Rusku, objasní situaci českých zemí za 1. světové války a jejich cestu ke vzniku Československa</p> <p>❖ Zhodnotí situaci ve světě po 1. světové válce, orientuje se v situaci v SSSR mezi válkami, uvede významné změny v Československu, popíše příčiny, průběh a řešení krize ve světě, vysvětlí situaci Československa po nástupu Hitlera k moci, orientuje se</p>	<p>➤ <u>Vývoj ve světě a v českých zemích v letech 1871 – 1918</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Svět v poslední třetině 19.století - Kultura, umění a výchova na konci 19.a začátku 20.století - České země v R-U - Cesta ke světové válce - První světová válka - Vývoj v Rusku na začátku 20.století - České země za 1.sv.války, rozpad - R-U a vznik Československa <p>➤ <u>Svět a Československo v letech 1918 – 1938</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Situace ve světě po 1.sv.válce - SSSR mezi válkami - Československo ve 20.a 30. letech - Světová hospodářská krize a svět ve 30.letech - Ohrožení Československa fašismem - Kultura, školství a věda 	<ul style="list-style-type: none"> • Český jazyk – literatura • Výtvarná výchova – secese • Zeměpis • Fyzika, Chemie • Český jazyk – literatura • Zeměpis • Fyzika • Výtvarná výchova • Občanská výchova – náboženství • Zeměpis • Výchova demokratického občana (občan, občanská společnost a stát) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Exkurze do Prahy ✓ Video ✓ Exkurze do Terezína

<p>ve významných oblastech kultury včetně osobností</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí příčiny, průběh a konec 2. světové války ve světě a v Československu, popíše a na mapě ukáže situaci ve světě během 2. světové války a po ní ❖ Objasní a na mapě ukáže změny ve světě po 2.světové válce, uvede hlavní události v Československu a ve světě, porovná hlavní rysy a vývoj západních států a států východního bloku, vysvětlí pojem dekolonizace a zhodnotí situaci v nově vzniklých státech, orientuje se v hlavních meznících let 1948 – 1989, zhodnotí přínos a změny v oblasti kultury ❖ Vymenuje úspěchy a globální problémy lidstva, ozřejmí politické změny ve světě a popíše situaci v Evropě během jejího znovusjednocování 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Druhá světová válka <ul style="list-style-type: none"> - Okolnosti vzniku a začátek druhé světové války - Ovládnutí ČSR Německem - Průběh druhé sv. války - Situace v českých zemích za 2.sv. války - Boj Čechů proti německé okupaci a osvobození ČSR - Jednání o uspořádání světa po skončení 2.sv.války ➤ Svět a Československo v 2. polovině 20.století <ul style="list-style-type: none"> - Mezinárodněpolitické změny ve světě po druhé světové válce - Poválečné uspořádání ČSR - Hlavní mezinárodněpolitické události v druhé polovině 20.st. - Hlavní vývojové rysy západních států - SSSR a země v jeho sféře vlivu - Proces dekolonizace a postavení nově vzniklých států - ČSR od 1948 do 90.let - Kultura, umění, věda a zábava ➤ Pohledy na svět na konci 20. Století <ul style="list-style-type: none"> - Úspěchy a objevy dosažené lidstvem - Závažné problémy ohrožující lidstvo - Státně politické změny ve světě - Pohled na Evropu a proces jejího sjednocování 	<ul style="list-style-type: none"> - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování • Český jazyk – literatura • Výtvarná výchova, Hudební výchova • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané) • Environmentální výchova (Ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí) • Multikulturní výchova (etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity) • Občanská výchova (náboženství) • Fyzika, Chemie, Přírodopis 	
--	---	--	--

Výchova k občanství

OBČANSKÁ VÝCHOVA

5.5	Vzdělávací oblast	Člověk a společnost
5.5.2	Vzdělávací obor	Výchova k občanství
5.5.2.1	Vyučovací předmět	OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vzdělávací obsah předmětu navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, nadále tak rozvíjí schopnost mladého člověka uvědomit si sebe sama jako svobodnou bytost, uvědomit si důstojnost a hodnotu této svobody a zároveň zodpovědnost za její utváření v každodenním životě. Tento předmět přináší žákům nové informace, vychovává je k občanským postojům a integruje poznatky z jiných předmětů do celku vzdělanosti – právě zde může vznikat ucelený názor člověka na skutečnost a společnost, která nás obklopuje.

Občanská výchova se zaměřuje na vytváření hodnot souvisejících s orientací žáků ve společnosti, podílí se na formování a rozvíjení občanského profilu žáků. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a v širších společenstvích, s hospodářským životem země a vede je k porozumění hospodaření domácnosti a orientaci v oblasti finanční a ekonomické gramotnosti, rovněž k poznání a k plnému pochopení demokratické státnosti. Součástí výchovy je ukázat žákům, že život lidí v moderní společnosti se řídí právním řádem, jenž představuje ochranu občana i celku a jehož porušování s sebou nese následky (např. příčiny a důsledky korupčního jednání). Rozvíjí zájem o historii a současnost vlastního národa i jiných kulturních společenství, a podílí se tak na utváření pozitivního hodnotového žebříčku opřeného o historickou zkušenost, což vede k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům. Vede k informovanosti žáka v problematice kolektivní obrany a seznamuje jej se základními úkoly armády. Kromě jiného také ukazuje žákům, že příroda je dar. Odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technickoekonomickými a sociálními jevy, klade důraz na preventivní ochranu životního prostředí.

Občanská výchova směřuje k utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, vede k rozvíjení realistického sebepoznávání, sebehodnocení a sebevýchovy. Rozvíjí u žáků schopnost vyjadřovat vlastní myšlenky, názory a city vhodnými komunikačními prostředky. Žáci jsou vedeni k zaujímání, obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v 6. ročníku 2 hodiny týdně a v 7.- 9. ročníku 1 hodinu týdně. Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy v učebnách informatiky, neboť využíváme všech dostupných výukových programů. Dále pracujeme v terénu a využíváme možnost spolupráce s různými institucemi (př. exkurze, besedy, návštěvy atd.).

Do vyučovacího předmětu Občanská výchova jsou zařazena průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova: Osobnostní rozvoj; Sociální rozvoj; Morální rozvoj
- Výchova demokratického občana: Občan, občanská společnost a stát; Občanská společnost a škola; Formy participace občanů v politickém životě; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Jsme Evropané; Evropa a svět nás zajímá
- Multikulturní výchova: Kulturní diference; Lidské vztahy; Multikulturalita; Princip sociálního smíru a solidarity
- Mediální výchova: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Práce v realizačním týmu; Fungování a vliv médií ve společnosti
- Environmentální výchova: Lidské aktivity a životní prostředí; Vztah člověka k prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- ✓ klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- ✓ používá vhodné učební pomůcky (slovníky, encyklopedie)
- ✓ předkládá dostatek informačních zdrojů z učebnic a pracovních textů
- ✓ vybírá a využívá vhodné způsoby a metody efektivní výuky, propojuje poznatky do širších celků a vede žáky k nalézání souvislostí

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- ✓ motivuje žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáhá mu hledat další řešení

- ✓ zadává úkoly k posílení schopností žáka využívat vlastních zkušeností (např. získaných z četby a samostudia) a z vlastního úsudku
- ✓ předkládá modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím tvůrčího přístupu
- ✓ klade důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahů, porovnání jevů, zjištění shod a odlišností, třídění podle hledisek, zobecnění
- ✓ vede žáky ke kritickému myšlení a ke schopnosti hájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Učitel:

- ✓ zařazuje diskusní kroužky a besedy (kultivovaný projev)
- ✓ nabízí žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolím
- ✓ umožňuje žákům sdělovat pocity, myšlenky a názory
- ✓ vede žáky k toleranci a respektování myšlenek a názorů druhých lidí
- ✓ podněcuje žáka ke kladení otázek (k věci), hledání argumentů...

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- ✓ zařazuje práci ve skupině, klade důraz na vytvoření pravidel práce v týmu
- ✓ uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům, ale i k žákům se specifickými poruchami učení
- ✓ ve výuce vytváří přátelskou atmosféru, posiluje sebevědomí žáka a jeho samostatný rozvoj
- ✓ umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce i hodnotit práci ostatních

Kompetence občanské

Učitel:

- ✓ respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- ✓ podporuje u žáků zájem o umělecká díla a projevy pozitivních postojů k ochraně prostředí, kulturního dědictví...
- ✓ upevňuje jejich vlastenecké cítění
- ✓ aktivně zapojuje žáky do kulturního dění (soutěže, hry, divadla a dalších akcí)
- ✓ vede žáky ke znalosti a dodržování legislativy, respektování obecně morálních pravidel
- ✓ formuje volní a charakterové vlastnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel:

- ✓ rozvíjí u žáka smysl pro plnění povinností – vyžaduje a kontroluje pravidelnou přípravu žáka na výuku
- ✓ zadává samostatné práce i dlouhodobějšího charakteru (referáty, projekty, seminární práce k „Malé maturitě“), a vede tak žáka k vyhledávání a shromažďování informací ze všech dostupných zdrojů
- ✓ vede žáka k efektivitě při organizování vlastní práce
- ✓ vůči žákovi projevuje očekávání úspěchu (sebevědomí)

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **OBČANSKÁ VÝCHOVA**
 Ročník: **6.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Orientuje se v čase, v kalendáři, chápe člověka jako nedílnou součást přírody i společenství. ❖ Vysvětlí význam harmonických vztahů mezi členy rodiny, rozpozná možné příčiny rodinných problémů, uvede vhodné způsoby řešení, seznámí se s možností náhradní rodičovské péče, doloží význam vzájemné solidarity a pomoci mezi lidmi, přiměřeně uplatňuje svá práva, uvědomuje si oprávněné zájmy druhých lidí. ❖ Objasní potřebu školních pravidel, respektuje kulturní zvláštnosti, odlišné názory, zájmy spolužáků, orientuje se v systému vzdělávání, chápe potřebu zodpovědného přístupu k povinnostem. ❖ Vysvětlí pojem domova, vytváří si osobní vztah ke svému domovu a jeho okolí, zaujímá tolerantní postoj 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Roční období: <ul style="list-style-type: none"> - zvyky, tradice, oslavy, svátky, pranostiky, přísloví, pořekadla ➤ Rodinný život: <ul style="list-style-type: none"> - rodina - funkce rodiny - náhradní rodičovská péče - zákon o rodině - základní lidská práva - práva dítěte ➤ Život ve škole: <ul style="list-style-type: none"> - celoživotní vzdělávání - vzdělávací systém v ČR - pravidla školního života - umění učit se ➤ Domov - místo, kde žijeme: <ul style="list-style-type: none"> - obec, region - CHKO Broumovsko 	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnostní a sociální výchova <ul style="list-style-type: none"> -Morální rozvoj – Řešení problémů, rozhodovací dovednosti; Hodnoty, postoje, praktická etika • Environmentální výchova <ul style="list-style-type: none"> -Lidské aktivity a životní prostředí; Vztah člověka k prostředí • Mediální výchova <ul style="list-style-type: none"> -Kritické čtení, vnímání m. sdělení • Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> -Kulturní diference; Lidské vztahy • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> -Evropa a svět nás zajímá • Výchova demokratického občana <ul style="list-style-type: none"> -Občanská společnost a škola • Přírodopis <ul style="list-style-type: none"> -CHKO 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Referáty, mluvené projevy ✓ Skupinové práce ✓ Konkrétní činnosti související se zvyky, tradicemi a oslavami v průběhu roku jsou zařazeny do učiva předmětu Svět práce (6.ročník) a některé činnosti jsou rovněž v učivu předmětu Dramatická výchova. ✓ Projekt: Naše obec, naše vlast ✓ Exkurze a besedy: Ulita, Dětský domov, Hronov (čj), Praha (dějepis), městský úřad, Policie ČR

<p>k menšinám, vysvětlí a zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování.</p> <p>❖ Rozlišuje projevy pravého vlastenectví od projevů nacionalismu, objasní účel důležitých symbolů našeho státu, uvede příklady historicky významných událostí, míst a osobností. Popíše situace, kdy je třeba bránit stát, navrhne, jak může v takové situaci sám pomoci.</p>	<p>➤ Vlast:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stát, národ - symboly státu, historie státu (obrana státu) - významné osobnosti státu - památná místa (UNESCO) - hlavní město - turistická centra 	<ul style="list-style-type: none"> • Zeměpis <ul style="list-style-type: none"> -symboly státu, památky, turistická centra • Dějepis <ul style="list-style-type: none"> -historie státu • Český jazyk a literatura <ul style="list-style-type: none"> - literární výchova (texty, ukázky) 	
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **OBČANSKÁ VÝCHOVA**
 Ročník: 7.

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<p>❖ Chápe význam socializace, orientuje se ve vlastních sociálních rolích a jejich vlivu na osobnostní vývoj, vhodně usměrňuje své chování a jednání, kriticky přistupuje k mediálním situacím.</p> <p>❖ Uvede příklady druhů umění, kultury, vysvětlí důležitost, potřebnost kultury i kulturního života a aktivně se zapojuje do kulturního dění. Ovládá základní pravidla slušného chování.</p> <p>❖ Vyjmenuje národní parky a popíše některá CHKO (Broumovsko), zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje, uvede příklady ekologických globálních problémů.</p> <p>❖ Rozlišuje a porovnává formy vlastnictví, objasní potřebu dodržování zásad duševního</p>	<p>➤ Člověk a společnost: - vliv rodiny, školy, vrstevníků - mezilidská komunikace - média (manipulace)</p> <p>➤ Kulturní život: - druhy kultury a umění - kulturní instituce - kulturní památky UNESCO - pravidla spol. chování - víra a náboženství - kam za kulturou</p> <p>➤ Příroda a přírodní bohatství: - krásy naší země - CHKO - ekologie a globální problémy</p> <p>➤ Majetek: - druhy majetku - vlastnictví</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnostní a sociální výchova -Morální rozvoj - Řešení problémů; Sociální rozvoj – Komunikace • Mediální výchova -Fungování a vliv médií ve spol. • Multikulturní výchova -Lidské vztahy • Environmentální výchova -Lidské aktivity a životní prostředí • Výchova demokratického občana -Občan, občanská společnost a stát; Formy participace občanů v politickém životě • Výchova ke zdraví -Rodina • Svět práce -Příprava pokrmů, s technickými materiály 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Referáty, mluvené projevy ✓ Projekt: Památky ČR na seznamu UNESCO ✓ Exkurze a besedy: historické památky Broumovska, Policie ČR (ochrana majetku), městský úřad, CHKO Broumovsko

<p>vlastnictví, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané. Orientuje se ve fin. produktech, institucích – zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti.</p> <p>❖ Vyjmenuje znaky a symboly státu, rozlišuje nejčastější typy a formy státu. Vyroží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech. Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR. Diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání.</p> <p>❖ Uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství (OSN, NATO, EU, OECD), k nimž má vztah ČR. Popíše výhody spolupráce mezi státy. Vyjádří svůj osobní názor na problematiku národnostních menšin v ČR, na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi.</p> <p>❖ Vyjmenuje základní dokumenty o lidských právech. Uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení, která se vztahují na žáky (nezletilí, mladiství), rozpozná protiprávní jednání.</p>	<p>- mít nebo být? (charita, pomoc potřebným) - sociálně záchraná sít' v ČR - majetek a právo</p> <p>➤ Řízení společností: - stát, znaky státu, formy státu - volby a demokracie - dělba státní moci - zapojení do veřejného života - příčiny a důsledky korupčního jednání</p> <p>➤ Svět kolem nás: - základní informace o nadnárodních organizacích - spolupráce mezi zeměmi - národnostní menšiny</p> <p>➤ Lidská práva: - základní dokumenty - rovnost a nerovnost lidí (diskriminace, rasismus, xenofobie) - morálka, mravnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dějepis -Kultura, Lidská práva • Přírodopis, zeměpis -Ekologie, CHKO, Globál. problémy • Jazyky -Komunikace 	
---	---	---	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **OBČANSKÁ VÝCHOVA**
 Ročník: **8.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Objasní, jakými změnami v období dospívání člověk prochází. Posoudí vliv osobních vlastností a jejich kultivování na jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života. Chápe nutnost rozvíjet osobní přednosti a překonávat osobní nedostatky. ❖ Orientuje se v poznávání, posuzování skutečnosti. ❖ Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích. Zaujímá tolerantní postoj a rozpoznává netolerantní, rasistické, rovněž také xenofobní a extremistické projevy v chování lidí. Pěstuje zdravou sebedůvěru. ❖ Orientuje se v základních ekonomických pojmech. Rozlišuje, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osobnost: <ul style="list-style-type: none"> - vývoj biologický - psychický a sociální vývoj - sebepoznání (období dospívání) - temperament a temperamentové typy - charakter - inteligence, nadání, talent, genialita, kreativita ➤ Smyslové poznávání skutečnosti: <ul style="list-style-type: none"> - smyslové vnímání - smyslové klamy - sociální vnímání a poznávání - všímavost a představitivost ➤ Člověk v sociálních vztazích: <ul style="list-style-type: none"> - asertivní, pasivní a agresivní jednání - asertivní práva a povinnosti - stres a jeho příčiny - konflikt a způsoby řešení náročných životních situací - tělesné a duševní zdraví, relaxace ➤ Hospodářství: <ul style="list-style-type: none"> - dělba práce, specializace - výrobní a nevýrobní odvětví 	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnostní a sociální výchova <ul style="list-style-type: none"> -Osobnostní rozvoj; Sociální rozvoj; Morální rozvoj – jsou začleněna všechna témata těchto oborů • Mediální výchova <ul style="list-style-type: none"> -Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení • Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> -Multikulturalita; Princip sociálního smíru a solidarity • Výchova demokratického občana <ul style="list-style-type: none"> -Občan, občanská společnost a stát; Formy participace občanů v politickém životě • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> -Jsme Evropané • Člověk a zdraví <ul style="list-style-type: none"> - rodina, relaxační techniky, sport • Svět práce 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Referáty, mluvené projevy ✓ Projekt: Politika kolem nás

<p>z kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje. Na příkladu vyloží podstatu fungování trhu.</p> <p>❖ Vysvětlí význam práva a právních norem v životě člověka. Přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí. Rozpozná protiprávní jednání. Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR a jejich orgánů. Uvede příklady institucí a orgánů místní správy. Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu na základě voleb a diskutuje o příčinách a důsledcích, řešení korupčního jednání v konkrétních situacích. Vyjmenuje a vysvětlí 4 základní svobody občana EU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sjednávání smluv a spolupráce - trh - nabídka, poptávka - cena zboží <p>➤ Právní minimum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - právo, právní normy, morálka, následky porušování norem - systém práva (právní vztah, způsobilost, právní řád, právní odpovědi, předpisy) - Ústava ČR a její struktura - druhy státní moci a jejich charakteristika, politické spektrum - příčiny a důsledky protikorupčního jednání - základní práva a svobody - právo v Evropě (orgány EU a jejich funkce) 	<ul style="list-style-type: none"> -sebezpoznávání, seberealizace, volba povolání • Zeměpis -vyspělé ekonomiky světa, rozvojové země 	
--	---	---	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **OBČANSKÁ VÝCHOVA**
 Ročník: **9.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<p>❖ Uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů, státu a EU. Osvojí si základní pravidla komunikace občana v oblasti státní správy.</p> <p>❖ Rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů. Uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů. Posoudí význam ochrany lidských práv a svobod (příslušné dokumenty).</p> <p>❖ Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů (vlastnictví, manželství), provádí jednoduché</p>	<p>➤ Jsem občan: - obce, státu, EU - účast spoluobčanů na správě a řízení obce, státu, EU - právo na informace - povinnosti úředníků - styk s úřady - státní občanství - průkazy totožnosti - migrace - postavení cizinců v ČR - ČR jako součást EU</p> <p>➤ Občan a právo: Právo - právní řád ČR, odpovědnost - způsobilost k právům, povinnostem a právním úkonům - občanskoprávní vztahy (fyzická a právnická osoba) - Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte</p> <p>Vlastnické právo - zodpovědnost vlastníka - dědění - způsoby nabývání vlastnictví</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mediální výchova -Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Práce v realizačním týmu • Výchova demokratického občana -Občan, občanská společnost a stát; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech -Jsme Evropané • Multikulturní výchova -Princip sociálního smíru a solidarity • Environmentální výchova -Vztah člověka k prostředí • Dějepis -historické typy státu a formy vlády • Svět práce -volba povolání, trh práce... 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Referáty, mluvené projevy ✓ Beseda se zástupcem městského úřadu ✓ Exkurze: soudní jednání ✓ Beseda: městský policista (trestní právo) ✓ Vyplní formuláře potřebné k bankovním operacím. ✓ Pracovní právo je zařazeno do učiva předmětu Svět práce (8., 9. ročník). ✓ Projekt s dějepisem a zeměpisem na téma: Formy vlády

<p>právní úkony a chápe jejich důsledky.</p> <p>❖ Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin. Uvede konkrétní příklady korupčního jednání a jejich případného řešení – kriticky sleduje mediální sdělení.</p> <p>❖ Rozlišuje a porovnává úlohy výroby, obchodu a služeb. Uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané. Vysvětlí jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi.</p> <p>❖ Uvede některé významné mezinár. organizace a společenství, k nimž má vztah ČR. Uvede některé projevy globalizace, porovná jejich klady a zápory. Objasní souvislosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyvlastnění - ochrana majetku - občanskoprávní smlouvy (kupní, darovací ...) - hodnotový žebříček <p>Trestní právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - přestupky, trestné činy - orgány právní ochrany a sankce - děti a paragrafy - korupční kauzy <p>Rodinné právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina z pohledu práva - práva a povinnosti manželů - formy pomoci státu rodinám - rodiče a děti v právním vztahu <p>➤ Hospodaření:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stát a národní hospodářství - státní rozpočet, daňová soustava ČR - zachytná sociální síť v ČR - druhy pojištění - peněžní ústavy <p>➤ Mezinárodní vztahy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadnárodní organizace, struktura a význam (OSN, NATO, OECD, WHO, EU) - spolupráce s ČR <p>➤ Globální svět:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zeměpis 	
--	--	---	--

<p>globálních a lokálních problémů. Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme postoj k jeho potírání. Na příkladech objasní národní a mezinárodní úkoly Armády ČR, uvede příklady jejích zahraničních misí.</p>	<ul style="list-style-type: none">- globalizace i organizace a hnutí- globální problémy, jejich řešení		
---	---	--	--